Eksperto paieška

Austrija

Turinį pateikė
Austrija

I. Ekspertų sąrašai ir registrai

Austrijoje asmenys, kurie gali dirbti ekspertais teismo procese arba prokuratūros atliekamame tyrime, įrašomi į apygardų teismų pirmininkų tvarkomą atitinkamo apygardos teismo apylinkių ekspertų sąrašą, o įrašai suskirstomi pagal specialistų sritis.

Registrai viešai prieinami čia.

Kad būtų įtraukti į teismo ekspertų sąrašą, ekspertai turi pateikti prašymą ir išlaikyti egzaminą.

II. Ekspertų kvalifikacija

Pareiškėjai, pageidaujantys, kad teismas juos paskirtų, privalo įrodyti profesinę patirtį savo ekspertinių žinių srityje. Ekspertai turi neblogai išmanyti svarbiausius Austrijos procesinės teisės principus, mokėti parengti eksperto nuomonę ir įrodyti dešimties arba penkerių metų profesionalaus darbo patirtį, įgytą prieš pat juos įtraukiant į registrą (jeigu ekspertas turi atitinkamą universitetinį išsilavinimą arba yra baigęs studijas aukštojoje profesinėje mokykloje) atitinkamoje specializacijos srityje. Be to, ekspertas turi būti visiškai veiksnus ir patikimas. Kad ekspertai būtų patikimi, jie turi būti nepriekaištingos reputacijos – tai laikoma jų nešališkumo ir jų darbo kokybės garantija.

Prašymas užregistruoti „prisiekusių ir sertifikuotų“ ekspertų (pagal Europos ekspertizės ir ekspertų instituto (EEEI) pripažinto eksperto apibrėžtį) registre turi būti teikiamas apygardos teismo pirmininkui pareiškėjo įprastinės gyvenamosios vietos arba profesinės veiklos vietos apylinkėje.

Vykstant registracijos procedūrai, už registraciją atsakingas pirmininkas paves komisijai parengti eksperto nuomonę, ar yra įvykdyti registracijos reikalavimai.

Ekspertai pirmiausia turi prisiekti, tada jie užregistruojami.

Jei ekspertai atitinka visus pirmiau nurodytus reikalavimus, juos penkerių metų laikotarpiui skiria už registraciją atsakingas pirmininkas. Po kiekvieno penkerių metų laikotarpio jie turi teikti naują prašymą. Jei ekspertai tuo metu ir toliau atitinka visus reikalavimus, jų įtraukimas į teismo ekspertų sąrašą pratęsiamas (dažniausiai kito egzamino laikyti nereikia).

Ekspertai gali būti pašalinami iš registro, jeigu jie pageidauja, jeigu jie nebeatitinka reikalavimų arba jeigu taip nusprendžia už registraciją atsakingas pirmininkas. Sprendimai pašalinti arba atsisakyti pakartotinai patvirtinti ekspertą turi būti tinkamai pagrįsti ir gali būti skundžiami.

Austrijos prisiekusių ir sertifikuotų ekspertų asociacija skelbia etikos kodeksą (vok. *Ethikkodex* – nuoroda čia).

III. Ekspertų atlygis

III.1 Bendra informacija

Ekspertų užmokestis reglamentuojamas Austrijos Teisės į užmokestį įstatymu (vok. *Gebührenanspruchsgesetz* – nuoroda čia). Minėtame įstatyme išdėstytos ekspertams taikomos bendrosios taisyklės. Be to, jame numatyta speciali kompensavimo sistema gydytojams, antropologams, gydytojams odontologams, veterinarams, cheminės analizės ekspertams ir motorinių transporto priemonių ekspertams.

III.2 Užmokestis

Paprastai užmokestis priklauso nuo nuomonės sudėtingumo. Baudžiamajame procese ir šeimos bylų teismo procese, be kita ko, tam tikriems ekspertams galioja speciali kompensavimo sistema (žr. III.1 punktą).

III.3 Mokėjimas

Ekspertai per keturias savaites nuo savo nuomonės pateikimo turi teismui pateikti savo užmokesčio sąskaitą faktūrą. Užmokestis paprastai sumokamas banko pavedimu.

III.3.1 Civilinis procesas

Civiliniame procese, kol ekspertas nepradėjo rengti nuomonės, teismas paprastai nurodo abiem šalims įmokėti avansą (vok. *Kostenvorschuss*) teismui. Šio mokėjimo suma priklauso nuo bylos sudėtingumo ir nuomonės, kurią ekspertas privalo parengti, aprėpties. Atlygis paprastai apskaičiuojamas pagal bylai eksperto panaudotų valandų skaičių, padaugintą iš valandinio tarifo. Taip pat įtraukiamos išlaidos ir PVM. Teismas sumą, kurią šalys privalo įmokėti, nurodo remdamasis savo patirtimi. Jeigu įmokėtos sumos nepakanka, gali būti nurodoma įmokėti papildomą avansą.

III.3.2 Baudžiamasis procesas

Baudžiamajame procese ekspertų atlygį sumoka valstybė, o apkaltinamojo nuosprendžio atveju išlaidas privalo atlyginti nuteistasis.

III.3.3 Šeimos bylų teismo procesas

Šeimos bylų teismo procese eksperto atlygį paprastai sumoka valstybė.

III.4 Teisinės pagalbos atvejai

Apskritai teisinė pagalba skiriama asmenims, kurie dėl savo ekonominės padėties iš dalies arba visiškai neišgali sumokėti proceso išlaidų, įskaitant ekspertų išlaidas. Teisinės pagalbos gavėjai turi visiškai arba iš dalies grąžinti įmokas, jeigu per trejus metus nuo proceso jų finansinė padėtis gerokai pagerėja. Atkreiptinas dėmesys, kad bylą pralaimėjusi šalis visada turi padengti laimėjusios šalies išlaidas.

III.5 Ekspertų užmokesčio kompensavimas

Dėl eksperto išlaidų teismas nusprendžia priimdamas atskirą nutartį dėl užmokesčio arba jas nurodo pagrindiniame sprendime. Todėl priteistas bylinėjimosi išlaidas galima išieškoti.

IV. Ekspertų civilinė atsakomybė

Ekspertų atsakomybė kyla pagal bendrąsias sutarčių ir deliktų teisės normas. Jiems taikoma prievolė padengti savo galimą civilinę atsakomybę įsigyjant profesinės atsakomybės draudimą.

V. Papildoma informacija apie eksperto dalyvavimą procese

Austrijos prisiekusių ir sertifikuotų ekspertų asociacijos (vok. *Hauptverband der allgemein beeideten und gerichtlich zertifizierten Sachverständigen Österreichs* – nuoroda čia) interneto svetainėje pateikiama išsami informacija apie išlaidas (užmokesčio pavyzdžiai) ir įtraukimo į teismo ekspertų sąrašą sąlygas. Ši interneto svetainė yra labai informatyvi ir lengvai prieinama visuomenei.

V.1 Teisiniai pagrindai

Pagrindinės teismo ekspertizei Austrijoje taikytinos teisės nuostatos yra:

- Austrijos civilinio proceso kodekso (vok. *österreichische Zivilprozessordnung*, ZPO – nuoroda čia) 351–367 straipsniai
- Ne ginčo tvarka nagrinėjamų bylų įstatymo (vok. *Außerstreitgesetz* – nuoroda čia) 31 straipsnis
- 1991 m. Austrijos administracinio proceso kodekso (vok. *Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz* – nuoroda čia) 52–53a straipsniai
- 1975 m. Austrijos baudžiamojo proceso kodekso (vok. *österreichische Strafprozessordnung* – nuoroda čia) 104, 112, 112a ir 125–128 straipsniai.

V.2. Ekspertų skyrimas

Ekspertus gali skirti teismas, bylos šalys jų skirti negali. Ekspertų skyrimas administraciniame procese yra panašus į jų skyrimą civiliniame procese. Nusikalstamų veikų tyrimo procese ekspertą gali skirti prokuroras.

V.2.a. Ekspertą skiria teismas

Civilinių bylų teismas gali savo nuožiūra paskirti ekspertą – savo iniciatyva arba tiesioginiu bylos šalies prašymu, išskyrus atvejus, kai bylos faktines aplinkybes galima nustatyti kitaip. Teismas gali laisvai skirti bet kurį asmenį, kurį jis laiko tinkamu atlikti eksperto pareigas. Ekspertas teismui turi pranešti apie bet kokį interesų konfliktą. Teismo paskirti ekspertai turi teisę susipažinti su atitinkamais bylos dokumentais.

V.2.b. Ekspertą skiria šalys

Austrijoje privačius ekspertus pasirenka bylos šalys. Jų ekspertizėmis turi remtis ir jas turi pateikti šalys, priešingu atveju ekspertizės atmetamos kaip nepriimtinos. Jeigu šie reikalavimai įvykdomi, teismas išnagrinėja ir įvertina eksperto nuomonę. Ekspertizė laikoma įrodymu, tačiau ja negalima paneigti teismo paskirto eksperto atliktos ekspertizės. Šalies paskirto eksperto ekspertize veikiau sustiprinamas šalies argumentų teisinis pagrindas.

Teismas gali nuspręsti, ar jis savo sprendimą motyvuos bylos šalies paskirto eksperto nuomone.

V.3 Procedūra

V.3.a. Ekspertizė

Ekspertizė gali būti teikiama raštu arba žodžiu. Nėra jokių nuostatų, kuriomis būtų reglamentuojama ekspertizės struktūra.

Jeigu teismas mano, kad ekspertizė yra neišsami, arba jei ekspertas nepateisinamai netinkamai elgėsi, teismas savo iniciatyva arba šalių prašymu gali nurodyti parengti naują arba papildomą ekspertizę. Teismas taip pat gali nurodyti, kad ekspertas dėl savo nepateisinamo netinkamo elgesio turi sumokėti teismo mokesčius.

Šalys gali bandyti ekspertizę pripažinti negaliojančia arba užginčyti pateikdamos atitinkamus dokumentus arba priešingą nuomonę.

Civiliniame procese šalys aktyviai dalyvauja eksperto darbe. Jos turi su ekspertu bendradarbiauti ir pateikti jam visus jo prašomus dokumentus. Ginčo tvarka nagrinėjamose bylose šalys gali tiesiogiai pateikti ekspertui klausimų ir reikalauti, kad ekspertas pakomentuotų jų pastabas.

V.3.b. Teismo posėdis

Rašytinės ekspertizės pateikimo atveju teismas nusprendžia (jei taikytina, šalių prašymu), ar ekspertas turi dalyvauti teismo posėdžiuose ir kokiu mastu.

Čia pateikta informacija buvo surinkta per Eksperto paieškos projektą iš kiekvienos šalies kontaktinių asmenų, kuriuos atrinko Europos ekspertizės ir ekspertų institutas (EEEI).

Paskutinis naujinimas: 23/10/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.